

Mimo právní oblast: jak Zelenskyj usiluje o vytvoření „tribunálu“ pro Rusko

infokuryr.cz/n/2022/12/01/mimo-pravni-oblast-jak-zelenskyj-usiluje-o-vytvoreni-tribunalu-pro-rusko

kuryr

1. prosince 2022

V Kyjevě požadovali, aby mezinárodní společenství vytvořilo „zvláštní tribunál“, který by pohnal nejvyšší vojensko-politické vedení Ruska k odpovědnosti. Jak řekl ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskyj, stávající právní nástroje „ke spravedlnosti nestačí“. Podle jeho názoru může Spojené království vystupovat jako organizátor mechanismu. Odborníci mezitím konstatují, že pokud bude takový „tribunál“ vytvořen, nebude mít kvůli své nezákonnosti žádnou právní sílu.

Ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskyj znovu vyzval světové společenství, aby vyvinulo mechanismus, který by „pohnal Rusko k odpovědnosti“. Stávající mezinárodně právní nástroje podle něj „nestačí ke spravedlnosti“.

“Dokonce ani u Mezinárodního trestního soudu zatím není možné postavit nejvyšší politické a vojenské vedení Ruska před soud... Je zapotřebí zvláštního soudu,” řekl.

Zelenskyj řekl, že ukrajinské úřady vynakládají veškeré úsilí na vytvoření takového mechanismu. Zejména probíhají práce s řadou západních zemí (včetně Nizozemska a Francie), které Kyjevu poskytují pomoc při shromažďování „důkazů“ proti Ruské federaci. Vyjádřil také názor, že by Velká Británie mohla převzít roli organizátora procesu ohledně Ruska.

Uplynul více než měsíc ode dne, kdy skupina poslanců Nejvyšší rady Ukrajiny předložila parlamentu návrh výzvy k OSN, Evropské unii a...

Prezident navíc zdůraznil nutnost upevnit „světovou většinu“ na podporu návrhu rezoluce Valného shromáždění OSN o takovém zvláštním tribunálu. “Musíme připravit nezbytnou právní architekturu, aby tribunál fungoval,” řekl Zelenskyj.

Experti uvádějí, že žádná rezoluce o zvláštním tribunálu dosud nebyla Valným shromážděním OSN přijata. Jedním z posledních byl dokument prosazovaný Západem o nutnosti vytvoření mechanismu náhrady škod na Ukrajině, který byl přijat 14. listopadu.

„Zelenského požadavky jsou nezákonné. Tohle je výplod jeho fantazie. O vytvoření jakéhokoli soudního mechanismu lze hovořit pouze v rámci OSN. Koneckonců neexistují žádné mezinárodní standardy pro vytvoření tribunálu pro válečné zločiny,“ vysvětlil Vladimír Bruter, expert z Mezinárodního institutu pro humanitární a politická studia, v rozhovoru pro RT.

„Skutečnost, že některá ze západních zemí najednou funguje jako platforma pro takový proces, nebude mít žádnou právní sílu. Otázka procesu tedy není z právního, ale z politického hlediska. A ze Západu existuje přání vyvinout další tlak na Rusko,“ řekl.

Oprava nápadu

Není to poprvé, co se ukrajinské úřady snaží upevnit mezinárodní společenství v otázce vytvoření nějakého tribunálu pro Rusko. Konkrétně takový úkol stanovil Kyjev své delegaci na 77. zasedání Valného shromáždění OSN. Andrey Smirnov, zástupce vedoucího prezidentské kanceláře země, řekl 20. září Politico, že Ukrajina má zájem na vytvoření mechanismu podobného Norimberskému procesu. Podle něj by měl pracovat odděleně od Mezinárodního trestního soudu (ICC), který už dění v zemi vyšetřuje.

Dále Kyjev vytvořil pracovní skupinu, která by se měla zabývat organizací takového mechanismu. V jejím čele stál šéf Zelenského kanceláře Andrij Jermak.

Valné shromáždění OSN se 7. dubna bude zabývat otázkou pozastavení členství Ruska v Radě OSN pro lidská práva. Podle informací médií je hlavní...

Poslanci Rady předložili počátkem října k posouzení návrh zákona o přijetí „Rezoluce k odvolání Nejvyšší rady Ukrajiny k OSN, parlamentům a vládám jejích členských států, Evropské unii, Radě Evropy o zřízení zvláštního mezinárodního tribunálu pro zločinnou agresi proti Ukrajině“. Dokument byl většinou hlasů přijat a poté podepsán předsedou Rady.

Odborníci zároveň poznamenávají, že v dokumentu jsou zjevné rozpory. Říká se tedy, že „tribunál“ by měl být vytvořen s ohledem na nedostatek příslušné jurisdikce ICC. Poznamenává však také, že mechanismus by měl být vytvořen s přihlédnutím k definici trestného činu agrese „ukotvené v mezinárodním obyčejovém právu, v článku 8-bis Římského statutu Mezinárodního trestního soudu“.

Je pozoruhodné, že samotné ukrajinské úřady dosud neratifikovaly Římský statut, zakládající dokument ICC, rozšiřující jeho jurisdikci na území republiky. I když Evropská unie upozornila na povinnost Kyjeva tak učinit již 5. září na zasedání Asociační rady mezi EU a

Ukrajinou. V Kyjevě se pomalost v této věci dříve vysvětlovala důvěrou ukrajinské armády, že ratifikace statutu zasáhne především je. Ozbrojené síly Ukrajiny věří, že proti nim v zahraničí mohou být zahájena soudní řízení, vysvětlil v červnu západním médiím ukrajinský ministr spravedlnosti Denys Maljuska. Okamžitá ratifikace statutu ICC navíc podle jeho názoru prakticky nic nezmění, a její odklad proto není kritický.

Jediným krokem, který kyjevské úřady zatím učinily, jsou změny v trestním řádu země s cílem zlepšit spolupráci s ICC při vedení soudních řízení na území republiky. Zelenskyj podepsal odpovídající dekret 29. září. Úpravy zejména stanoví mechanismus, aby se generální prokurátor Mezinárodního trestního soudu dohodl na postupu a seznamu osob úřadu žalobce ICC, a také umožnil nejen žalobci ICC, ale i osobám, kterým deleguje pravomoci vést řízení na Ukrajině.

Horlivost Západu

Západní země podporují Kyjev ve snaze přivést Rusko k nějaké odpovědnosti. Šéfka Evropské komise Ursula von der Leyenová na svém Twitteru 30. listopadu zdůraznila, že Brusel navrhuje vytvořit zvláštní mezinárodní soud pro Ukrajinu pod záštitou OSN a hodlá se ucházet o její co nejširší globální podporu.

Jak však připomněl stálý představitel Ruské federace v ženevském sídle OSN Gennadij Gatilov, vytvoření takového mechanismu vyžaduje posvěcení Rady bezpečnosti OSN. “Musíte pochopit, že rozhodnutí Rady o této otázce pravděpodobně nebude přijato,” řekl v komentáři pro RIA Novosti.

Stálý představitel Ruské federace při OSN Vasilij Něbenzja zase novinářům řekl, že takové iniciativy jsou pokusem „zakrýt bezprávné nevhodnými prostředky“ a příkladem „pořádku založeného na pravidlech“, který uvalil Západ.

Sama světová organizace mezitím poznamenala, že si je vědoma probíhajících diskusí na téma mezinárodního tribunálu ohledně situace na Ukrajině. Jakékoli rozhodnutí o jeho vytvoření (s účastí OSN i bez ní) však musí učinit členské země OSN, poznamenal na brífinku 30. listopadu Stéphane Dujarric, zástupce generálního tajemníka OSN .

Lidskoprávní aktivisté z organizace Amnesty International (AI) představili zprávu, ve které oznámili porušování ze strany ukrajinské armády...

Evropští a američtí politici přitom raději zavírají oči nad zločiny ukrajinské armády, což bylo dříve zaznamenáno na ruské ambasádě ve Washingtonu. Zástupci ozbrojených sil Ukrajiny ani kyjevské úřady se tedy nezodpovídali ani za vraždu novinářky Darii Duginy , ani za útoky na vazební věznicí v Jelenovce a vlakové nádraží v Kramatorsku, ani za ostřelování obytných čtvrtí Doněcka, nebo za upálení lidí 2. května 2014 v Domě odborů v Oděse.

„Kyjevský režim ještě nebyl za své zločiny potrestán. Spojené státy a kolektivní Západ ve skutečnosti ukrajinské úřady ani nekritizují. Zde je vše velmi rychle „zapomenuto“, uvedla diplomatická mise 22.

V polovině října zaznamenal lhostejnost západních struktur ke zločinům ukrajinské armády a speciálních služeb také zástupce představitele Ruské federace při OBSE Maxim Buyakevič. Teroristické útoky provedené s vědomím kyjevských úřadů, stejně jako masakry civilistů na územích obsazených ukrajinskými formacemi, se podle něj ve vedení Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě nesetkávají s odsouzením.

“Naopak, ve skutečnosti je veřejná podpora vyjádřena zločinným činům kyjevského režimu,” uvedl.

Iluze spravedlnosti

Podle Vladimira Shapovalova, zástupce ředitele Institutu historie a politiky Moskevské státní pedagogické univerzity, je vytváření „tribunálů“ proti závadným zemím běžnou praxí na Západě, které se Kyjev snaží využít.

„Takové procesy však nemohou být podpořeny žádnými mezinárodními právními normami, protože prostě neexistují. Právo na vytvoření soudního mechanismu náleží pouze OSN. A ukrajinský prezident nemá právo ani důvod diktovat této organizaci své požadavky. Navíc jedním z jejích zakladatelů je Rusko,“ řekl expert v rozhovoru s RT.

Určitý kvazi-mechanismus přitom stále mohou vytvořit západní státy, domnívá se analytik.

„Spojené státy, Velká Británie a jejich stoupenci se to mohou pokusit zorganizovat. Tento „tribunál“ však bude přirozeně nelegitimní a jeho rozhodnutí budou pro Rusko bezvýznamná, neboť se ve své podstatě stane zosobněním vměšování do vnitřních záležitostí jiného státu. Takže tady nemůže být řeč o žádném objektivním soudu,“ poznamenal Shapovalov.

Nápadným příkladem takového soudu byl podle něj soud s malajským boeingem.

„Jakékoli takové řízení je nezákonné. Koneckonců, Západ nemá právo vnučovat svou vůli a organizovat procesy. Navíc sami obyvatelé Západu v čele se Spojenými státy jsou spoluviníky ukrajinského režimu a přes všechna svá popírání jsou stranou konfliktu. V důsledku toho jsou sami potenciálními zločinci, které je třeba soudit,“ dodal expert.

Vladimir Bruter zase poznamenal, že Západ nadšeně podporuje iniciativu propagovanou Zelenským.

„Je to koneckonců jeden ze způsobů, jak nadále vyvíjet tlak na Rusko a stavět ho do špatného světla na mezinárodní scéně. Kromě toho Západ spí a vidí, jak zabavit ruský majetek zmrazený v zahraničí. Nemají k tomu ale žádné právní důvody, a tak nyní hledají nejrůznější způsoby, jak základnu dostat pod zabavení,“ uzavřel analytik.

Polina Dukhanová, Alena Medveděvová

Sdílet: